

quam dependeret a successore S. Petri; nec univoce eadem durasset Ecclesia, quæ erat antehac a Christo instituta.

Quoad Theopneustiam Evangelii S. JOANNIS nec opus erat, illud conferri cum Petri successore, nec ab hoc poterat illa conferri, de qua recte ait: *hic est discipulus ille, qui testimonium perhibet de his, et scripsit hæc; et scimus, quia verum est testimonium ejus.* Authentiam vero publicam verbi divini naæta sunt scripta S. JOANNIS ab Ecclesia dependenter a suo Capite; uti de hac quantum ad S. MARCI Evangelium testatur Papias apud Eusebium: « D. Petrum auctoritate sua ratum fecisse, quo in Ecclesia passim perlegeretur. » Paulus etiam cum Petro suam contulit doctrinam, « ascendens videre Petrum ex officio ac de jure », ut ait TERTULL. de Præscript. Demum S. Hieronymus Proem. in Matth. testatur, S. JOANNEM « occasione hæresis Cerinthi ac Ebionis coactum fuisse ab omnibus pene tunc Asiæ Episcopis, et multarum Ecclesiarum (quidni potissimum Romanæ) legationibus, de Divinitate altius scribere. »

Quod PUFFENDORFF ad invidiam conflandam ceu sacerdotem extraneum sugillet Romanum Pontificem, hoc satis temerarium; ac si Christus ab isto homine ediscere debuisset, quid justum esset in constituendo Capite Ecclesiæ; satis etiam improvidum, cum eodem argumento invadat plures summos Principes Europæ, qui utut extranci ratione Reipublicæ (ad cuius regimen sunt evocati) imperium sibi commissum summa cum laude gesserunt.

Obj. II. Ex hac doctrina de unitate Ecclesiæ sequeretur, perire eos omnes, qui vel in minimo fidei articulo communionem non habent cum Romano Pontifice tanquam centro unitatis; id vero prorsus intolerabile videtur tum Græcis, qui non abs re gloriantur, quod veteris Ecclesiæ fidem nulla novitate maculatam hodie teneant, quamvis cum Romano Pontifice non communicent; tum Jansenianis, qui Ecclesiæ et Sedem Apostolicam summamente venerantur, quamvis a Sedente in nonnullis dissident.

RESP. Quam contra PARMENTIANUM Donatistam intorsit, eadem contra Jansenizantes aliasque Occidentis Sectarios, et Græcos etiam a Roma alienos decretoria est sententia S. OPTATI MILEV. « Cathedram unicam, quæ est prima de dotibus, sed sit prior Petrus: cui successit Linus... Liberio Damasus, Damaso Siricius (et post hoc Clementi XIII. Clemens XIV.) hodie, qui noster est socius; cum quo nobis totus orbis commercio formatarum in una communionis societate concordat. Vestre cathedræ vos originem reddite, qui vultis vobis sanctam Ecclesiæ vindicare. » Et GRÆCI quidem, quorum alios hic errores non perstringo, quam habent post suam a Romanis defectiōnem Græce Ecclesiæ radicem, quod Caput et succedaneum Petro fundamentum? an PHOTIUM, quem ipsimet in Synodo VIII. oecumenica, et sub imperio Leonis Sapientis, depositione, anathemate, exilio mulctarunt? an MICHAELM CERULARIUM Photiani schismatis ad usque seculum XIII. inflammatorum; post quem vero Græci in Conciliis Lateranensi IV., Lugdunensi II. et Florentino Romanam Ecclesiæ ceu Matrem, Romanum Episcopum ceu Christi Vicarium et totius Ecclesiæ Caput identidem venerati sunt? an MARCUM EPHESINUM? quis vero primatum Petri in hunc Marcum, et quis Petri cathedralm deportavit Ephesum? Erat quidem Ephesus scriptis et prædicatione S. Pauli, nec non incolatu S. Joannis vere nobilis; sed et Paulus Evan-

gelium, quod predicavit, contulerat cum Petro, ne in vacuum curreret, et Joannes non sibi, sed Petro oves agnosque omnes pascendos a Domino fuisse commendatos, testatur.

Illam Jansenistarum distinctionem inter Sedem et Sedentem non agnovit S. CYPRIANUS docens, « quamlibet Ecclesiam esse in suo Episcopo »; proscripsit illam S. PETRUS DAMIANI in epist. ad ROM. Pontif. « Tu ipse es sancta Sedes, Tu es Ecclesia Romana; non recurro ad Petri fabricam, sed ad eos, in quibus illius Ecclesiæ residet auctoritas »; rejecerunt eam celebres in Galliis doctores, ac ipsi præsules Gallicani his verbis reprobarunt, « nou immorandum in distinctione ejusmodi abstracta, et ab haereticis ad illudendum ipsorum damnationem inventa ». Quia enim ratione adhæreat Sedi, qui Sedenti in ea non obedit? num alio modo loquitur Sedes Apostolica, quam per os summi Pontificis? anne quis throno Regio se vere submittit, si Regi non sit submissus? quis Novatorum non dicit, revereri se sanctam Sedem, quamvis rejiciat constitutiones et fulmina rideat Apostolica? quin et deprædicabit Sedem Apostolicam verbis plane iisdem cum SS. Patribus et Doctribus Ecclesiæ; utrum autem Sedens super Cathedram Petri errores damnaverit, hanc sui damnationem inter deterrimas criminationes rejicient, eo quod non Sedes sed Papa, non Cathedra sed Curia, et quidem ex prejudgeto, ex artibus politicis, per seductionem et obsessionem ita judicaverit? næ is subditus throno Regio se submittat, qui praetexens decreta Regia malis artibus aulicorum concinnata esse, ea quamvis a Rege hortante et minitante iterato edita ac inculcata contemneret, rideret, protereret? nonne ad pervicacem suam inobedientiam is adjungeret insolentiam gravissimis poenis coercendam?

At durum valde, nexus in minimis adeo credendis cum Romana Ecclesia necessarium esse ad salutem. Numquid reatus peccati originalis propter unum hominem; æternitas ignis in vindictam vel unius peccati mortalis; prædestinatio unius et reprobatio alterius, maxime ardua sunt humanae rationi, et tamen verissima? Sit ergo durum, propter unum fidei articulum damnari haereticos et schismaticos; sed tota Traditio docet, extra Ecclesiam non esse peccatorum remissionem, non esse charitatem, non esse salutem. Huic malo ut occurras, dic cum S. HIERONYMO epist. ad S. Damasum: « ego quidem Cathedræ Petri communione consocior; super illam petram aedificatam Ecclesiam scio; quicumque extra hanc domum agnum comedenter, profanus est; si quis in area Noe non fuerit, peribit regnante diluvio. »

Obj. III. Sanctitatem doctrinæ etiam Sectarii prætendunt; miracula autem, aeo Apostolico exacto, inter Catholicos vel nulla vel nomisi incerta aut plane fictitia deprehenduntur; sanctitas ergo doctrinæ miraculis confirmata non est nota Ecclesiæ Catholicæ, aut character vere Christi Ecclesiæ necessarius; cum ne uno quidem miraculo suam de Christo doctrinam JOANNES BAPTISTA confirmaverit.

RESP. Sive patriarchas Sectariorum, sive doctrinam, sive initia et progressus Sectarum species; nulla undique translucet sanctitas, sed potius morum et dogmatum improbitas, effrenis opinandi licentia, legum impatiens libertas, legitimorum magistratum contemptus, mendacia, furor, obstinatio, seditio, apertum denique et inexcusabile schisma, prout historia

Reformationis sic dictæ, et factionis Protestanticæ genesis abunde testantur. Ubi vero quædam in Sectariis honestas ac virtus elixit, ea minime adscribenda erat Sectarum principiis, sed vel bonitati indolis, vel humanæ politiæ, vel providentiaæ divinæ in hostibus nonnunquam, uti quondam gentilibus, ita nunc heterodoxis, ad virtutis commendationem isthaec exempla ordinant. Adde, quod nulli unquam fuerint aut esse potuerint inter Sectarios eximie sancti, quales ex perfectione sue legis exhibet, et vix redigere in calculum potest Ecclesia Catholica.

Miraculorum potestatem per cuncta secula viguisse, ac etiamnum vigere in Ecclesia Catholica, evincit diserta Christi promissio, et demonstrant eventus quam plurimi. Promissio potestatis thaumaturge a Christo facta Apostolis MARCI XI. et JOANNIS XIV., non ad solos Apostolos, sed ad universam pertinet Ecclesiam; sicut mandatum prædicandi Evangelium, præsidium Spiritus sancti Ecclesiæ assistentis, et precationis recte factæ in Ecclesia, de quibus ibidem ceu perpetuo duraturis fit mentio; proinde nexus seu contextus utrinque idem et hoc et istud aequa probat. Promissionis divinae veritatem confirmat perpetuitas miraculorum in Ecclesia, de quibus sicut pro ævo Apostolico habetur fides ex Actis Apostolorum, ita pro seculis consequentibus tam ex scriptis SS. Patrum ceu testium ex omnium sententia gravissimorum, quam ex testimonio ipsorum gentilium; posthac vero ex auctoritate præcipuorum cuiusvis seculi historicorum; ac demum recentioribus seculis ex apotheosi Sanctorum. Que omnia tot et tanta sunt firmamenta veritatis Catholice, ut quilibet orthodoxus cum HUGONE VICTORINO non abs reis Deum verbis compellat: « Domine! si error est, quod credimus, a te ipso decepti sumus: ista enim in nobis tantis signis et prodigiis confirmata sunt et talibus, quæ non nisi per te fieri possunt ». Proabant ergo miracula invicta contra infideles, quia juxta Apostolum « linguae in signum sunt, non fidelibus, sed infidelibus; » at non minus invicta contra Theistas et Hæreticos, cum neutri superiora habeant prodigia, quæ nostris opponant, uti sua miraculis Magorum Moses opposuit.

Demum S. JOANNES BAPTISTA ipse miraculum extitit plenum divinae auctoritatis; id quod constat ex prodigiosa ejus nativitate, incredibili virtus austestate, summa vita innocentia, ipsoque nomine Joannis, quod ab Angelo prænuntiatum gratiam significat.

HUGO VICT. L. 1. de Trin. c. 265. APOST. 4. Corinth. XIV. 22.

Fuere ergo miracula I. seculo Christi et Apostolorum: II. Miracula militum Christianorum sub Marco Antonino Imp. apud TERTULL. Apolog. c. 5. Item sub M. Aurelio legionis Fulminantis; nec non sub Juliano illud flammarum prodigium, quæ molitionem templi Jerosolymitani impediabant: III. Miracula Gregorii Thaumaturgi apud S. BASILIJ L. de Spir. S. c. 29.; apud GREG. NYSS. in ejus vita: IV. Signum Crucis coelestis a Constantino M. conspectum, Miracula SS. Antonii, Hilarii, Martini, Nicolai apud SS. ATHAN. HIER. et SULPITIUM: V. Miracula descripta a S. AUGUSTINO L. XXII. de Civ. c. 8. ac præcipue illud Typasi in Africa sub Hunnerico Rege Vandorum in sex auctoribus synchronis: VI. Miracula consignata in Libris Dialog. a S. GREGORIO M. Nostro demum et superiori seculo illa SS. Xaverii, Salesii, Vincentii a Paulo; quæ vel ipso Protestantium calculo adprobata sunt.

Obj. IV. Non appareat, quo jure Catholici sue Ecclesiæ arrogant universalitatem ceu notam characteristicam veræ Christi Ecclesiæ; siquidem apud Graecos, Armenos, Ægyptios et Abyssinos vix occurrat; neque sit in Anglia, Scotia, Provinciis fœderatis, Dania, Suecia, et majori parte Germaniæ Catholica Religio; et multo latius olim Ethnicismus, ac hodie Mahometismus sese diffuderint.

RESP. Ad veram, quamvis moralem duntaxat Ecclesie diffusionem ac Catholicitatem, plus nemo requiri, quam ut 1°. in præcipuis mundi partibus cultores habeat; ubinam autem est regio licet ab unione catholica ad schisma, et a fide catholica ad hæresin infâste descens, quæ non pariat Catholice Ecclesiæ filios, et non plures foveat in ipso schismatis simu, qui schismatis malum invincibiliter ignorant? 2°. Ut singulis aliis sectis amplior sit ac magis diffusa (non enim hic Catholicismus cum Paganismo, sed cum aliis Christianorum sectis comparatur) quæ autem proportio inter Lutheri aut Calvini aut Socini sectam et inter Romanam Ecclesiam, quæ quantum hic deperdit per hæresin, tantum inde per conversionem infidelium lucratur? Nonne sicut Donatistæ intra fines Africæ teste Vincentio apud S. Augustinum; Luciferiani intra Sardiniam apud S. Hieronymum; Pelagiani intra aliam quædam provinciam apud eundem Augustinum, suam ipsi Ecclesiam coarctabant; ita suam quoque Janseniani ac Quesnelliani parvam appellant Ecclesiam? nonne præter occidentem alias orbis partes nonnisi leviter infecerunt Novalores; in oriente autem vix cognoscuntur Lutherani et Calviniani, ac ubi cognoscuntur, hæreticorum macula notantur?

Obj. V. Successio Apostolica in Pastoribus, quæ ceu nota veram Christi Ecclesiam discernat, nec probat ratione loci, cum Christi Ecclesia non sit alligata loco, sicut Synagoga: nec ratione personarum, cum haec communis sit aliis etiam Ecclesiis Graecorum, Armenorum aut Æthiopum, quæ veræ Christi Ecclesiæ non sunt: nec ratione doctrinæ, cum de hac sit controversia: imo nec ratione Romanorum Pontificum, quorum series et successio diuturno non semel schismate turbata successionem Apostolicam dudum interrupit.

RESP. In Ecclesia Catholica nec deficit successio localis, quæ cum non repetatur a residentia in loco, sed a jure in sedem, ibi stat haec successio, ubique cumque stat Cathedra Petri. Hinc summi Pontifices uti Romæ, ita Avenione, et apud Graecos vel Francos sunt Petri successores: analogia est in hodierna compellatione Romani Imperatoris. Neque deficit successio personalis saltem Episcoporum universalium, prout exhibit catalogus Romanorum Pontificum, quin et aliorum Pastorum, qui habent successionem in societate Romana non interruptam. Hinc aliud est, Ecclesiam non subsistere, ubi non viget Pastorum successio, quod ipsum nos hic asserimus, indeque Acatholicos ceu intrusos aggredimur: aliud, Ecclesiam subsistere, ubi viget successio Pastorum v. g. inter Graecos, quod haud satis esse credimus, nisi Pastores dum sibi succedunt, cum primo Pastore, Romano Episcopo communicent. Nec demum successio doctrinalis deficit, siquidem doctrina sana a successione legitima adeo nequeat separari, ut et in ipsa includatur. Ubi enim quis legitima ordinatione succedit, nec a communione, in qua fuit ordinatus, recedit; necessario sanam profitetur doctrinam, utpote qui unitatem servet. Est ergo

hæc perpetua legitimæ successionis comes, atque ex universalitate doctrinæ consequitur, quamvis non sit nota Ecclesiæ, quia non ipsa doctrina loquitur, sed traditur a legitimis Pastoribus. De casu schismatis dictum alibi.

Huc quadrat illud S. CYPRIANI de sui temporis hæreticis Epist. 76. « Novatianus in Ecclesia non est, nec Episcopus computari potest, qui Evangelica et Apostolica Traditione contempta nemini succedens a seipso ortus est... nemini succedens et a seipso incipiens alienus fit et profanus. »

Societas autem Protestantica nec habet doctrinæ antiquitatem; sed eam propugnat, quam vetus et apostolica Ecclesia in antiquioribus Sectariis, Simonianis, Pelagianis, Novatianis, Donatistis et Arianis pridem condemnavit, cuius (ut SS. Patres declarant adnotari in omnibus Novatoribus) et auctor et tempus et locus et dogmata consignari facile possint. Nec successionem Apostolicam in suis Pastoribus: ubinam enim secta aut Calviniana aut Lutherana extitit ante Lutherum et Calvinum? Nec denique missionem legitimam seu ordinariam, quam vel ex defectu legitime ordinationis non accepterunt Novatores; cum sola electio, nominatio aut præsentatio præsertim laica non constituat vocationem legitimam, sed præprimis ordinatio et jurisdictione spiritualis, quam nec populus nec magistratus concedere potest; vel amissa per hæresin aut schisma jurisdictione eamdem non retinuerunt: seu extraordinarium, quæ cum ista quatuor involvat (eos immediate a Deo cum omni veterum Episcoporum jurisdictione fuisse institutos; accepisse auctoritatem, ubi virorum reformatam doctrinam annuntiandi; missos fuisse, ut omnium veterum Conciliorum decisiones expenderent, immutarent, abolerent; omnes continuo nationes novam eorum doctrinam amplecti debuisse) omnino splendidis miraculis comprobanda erat, non secus ac illa Mosis, Christi et Apostolorum missio, queis ab intrusis legitime missi discernerentur. Signa autem nulla unquam proferre poterant alia, quæ si adferrentur. Signa autem nulla unquam proferre poterant alia, quæ si adferrentur.

Obj. VI. Ecclesia Catholica, desæviente CONSTANTII persecutione, facta est invisibilis: sæpe variavit circa dogmata et erravit: ac tandem ANTICHRISTI tempore tota deficiet; itaque proprietates veræ Christi Ecclesia eidem non convenient.

RESP. 1º. Sectariis respondet SINNICHUS in Spongia notarum: « cum vel maxime sœviret illa persecutio, verissimum fuit illud Augustini, quod Ecclesia in suis firmissimis, tanquam in columnis ædificii immobilitate stantibus, eminebat: » Quippe Patres Seleucienses non subscripti Arianoismo, quia ob sententiarum dissensionem eo in Concilio nihil fuit definitum. Ariminenses subscripti formulae de se catholicæ, omissa duntaxat voce διορθωτος, idque per fraudem Arianorum. Episcopi in oriente tunc erant numero 723, in occidente florebant 1316, adeoque S. Augustino teste multa millia Episcoporum; proinde tametsi evincerent Sectarii, Seleucienses Patres 130, et Ariminenses 400 in errorem consensisse, necdum pars major Episcoporum convincitur de lapsu in errorem; et Patres quidem Ariminenses quoad suam subscriptionem conjuncti non fuerunt cum Romano Pontifice. SS. Patres, qui de hujus persecutionis tristissimo eventu acerbius conqueruntur, ii non de omnibus fidelibus, sed de quibusdam provinciis Asiaticis

loquuntur: vel intelligendi, quod pestis Ariana omnes quidem provincias pervaserit, non vero infecerit: vel per auxes in oratori rem exaggerant: vel per hæresin innuant formulam de se catholicam, sed qua contra Catholicos abutebantur Ariani.

2º. Sectarii ut suorum errorum probra tegant, opprobriis onerant sponsam Christi ceu erroribus obnoxiam, idque contra divinas promissiones, contra verbum Dei scriptum et traditum, contra Patrum et Conciliorum sententiam, fidemque omnium seculorum; unde certissime constat, Christi Ecclesiam nunquam mutasse fidem aut mutare potuisse, nullum unquam articulum verum rejecisse, aut falsum asseruisse. Quæ si non esset omnis expers erroris, frustra sedes aut cathedra Petri ab omnibus christiani orbis partibus, et per septendecim jam secula consuleretur, veluti judex et magistra in controversiis fidei: frustra S. CYPRIANUS in epistolis ad Cornelium et Lucium, AUGUSTINUS aliisque Patres summorum Pontificum responsa postularent: frustra Galliarum Praesules et Christianissimi Reges ad Innocentium X. Alexandrum VII. et Clementem IX. et XI. circa Jansenii et Quesnelli errores confugissent. Hanc magistram si audire voluissent sectarii, non jam ipsis sat propudiouse confitendum esset, quod eorum sectis nulla competit de proprietatibus veræ Christi Ecclesiae.

3º. Evidem Antichristus magnæ seductionis auctor erit, quin vero pereat tota Ecclesia; imo hujus defectionem non fore generalem, ipsa probant mendacia sectariorum: docent etenim, jam venisse Antichristum, qui sit Romanus Pontifex; nec tamen omnes fideles, quales ipsi suo iudicio sunt, a fide defecerunt. Adhæc verisimilis est sententia, Judæos et Gentiles, qui hactenus Evangelio non crediderant, tum fore ad Christum convertendos.

§ III. COROLLARIA.

Potestatem in energumenos inter prærogativas veræ Christi Ecclesiae adnumerant omnes orthodoxi, quin ipsi non raro heterodoxi hoc donum Catholicis proprium re ipsa confessi sunt. Apud Judæorum gentem plures fuisse energumenos, testantur divina oracula: *Ille (CHRISTUS) transit benefaciendo et sanando omnes oppressos a diabolo;* nec sine divino consilio, ut nempe infessissimus hostis humani generis, qui divinos honores in toto fere terrarum orbe hactenus extorserat, coram legitimo universi Domino prosterneretur, et sue infirmitatis, miseriae ac reprobationis confessione divinitatem Messiacem contestaretur. Quod primis Ecclesias seculis Apostoli eorumque discipuli daemonicos nomine et virtute Christi frequentius liberaverint, asseverant testes antiquissimi pariter ac fide dignissimi, S. JUSTINUS, S. CYPRIANUS et TERTULLIANUS; eodem Numinis consilio, quo Gentilibus præcipue ostenderetur palam summa Jesu Christi potentia in spiritu, tanto tempore nefandos mundi ac naturæ dominos, ut jam quilibet Christianus illos ad detegendas fraudes cogere, et vel Christi nomen ex obsessis valeret expellere. Cum vero diffusa etiam Christiana Religione veri nonnunquam energumeni fuerint oblati, nullis deinceps seculis ea Ecclesie potestas defuit, atque eo minus, quod ea apud Indos Gentiles hodie magis sit necessaria, ex Missionario rum certissima relatione.

JUSTINUS in Dial. cum Tryphone ait: « nos, qui in Jesum credimus, dæ-

monia omnia malosque spiritus adjurantes, nobis subjectos obedientesque habemus; » TERTULL. in *Apolog.* ad Imp. et Senat. Rom. ita concludit: « quid isto opere manifestius? quid hac probatione fidelius? ipsi dæmones litterarum nostrarum fidem accidunt, ipsi spei nostræ fidentiam ædificant. » CYPRIANUS L. ad Demetr. inquit: « si audire eos et videre velles, quantum a nobis adjurantur et torquentur spiritualibus flagris, et verborum tormentis de obsessis corporibus ejiciuntur. » His addit, quod S. CAROLUS BORROMÆUS pueris adeo ordinem Exorcistatus contulerit, ut eo magis confunderet atque convinceret haereticos de Ministrorum Catholicæ Ecclesiae potestate in dæmones. Qui plura de his cupit adversus incredulos, adeat doctissimam Dissertationem CALMETI de Energ. verit. Nec non P. CONILLIAT Tom. I. *delle Controv. Liter.* pag. 36. ubi recenset facta hujus generis recentissima, ac speciatim liberationem energumeni de anno 1739. in dioecesi Aquileensi, et per illam Judæi VENTURA CORMONS celebrem conversionem.

SECTIO II.

SOLA RELIGIO CHRISTIANO-CATHOLICA MAGISTRA OMNIS VERITATIS.

§ I. PRÆCOGNITA.

Cum quilibet Republica rite administrata eos judices constitutus, qui subortas lites componant et causas decident omnes; Ecclesia, ne sit deterioris conditionis, hand dubie judices habet, quos in dubiis ac controversiis fidei consulamus, ut nullo dubio titubantes, nulla vacillantes formidine (id quod proprium est divinæ fidei) firmissime assentiamur auctoritati et revelationi divinæ. Atque hinc ipsa ratio monet, et clamat Paulus, ut idem omnes sapiant et dicant, maneatque in unitate fidei, legis, spiritus et charitatis. Cum ergo tollenda sint dissidia, cause fidei terminande, et extinguendæ lites inter Christianos; judice opus est, quem appellemus, et cuius verbis ac decretis standum sit. Huic necessitatì ipse etiam BAYLIUS suffragatur. Quis autem id juris sibi arroget, nisi coelitus illi datum sit? nempe quod fallere aut falli non possit, homo a se ipso non habet; a Deo igitur fallere nescio, qui aliquos divinae veritatis radio ita collustrat, ut fallere eos non possint, quos Dei nomine afflant, divina nuntiantes oracula. Sed clamitant hæretici fere omnes, solam sacram Scripturam esse judicem, normam et regulam, ad quam ceu ad lydium lapidem omnia dogmata exigenda sunt et judicanda. Addunt alii spiritum privatum dictantem, qui sit spurius aut genuinus sensus *Revelationis*. Alii præter arbitrium sue rationis vel nullum circa fidei dogmata judicem agnoscunt, vel primas saltem partes rationi et Philosophie deferunt. Sola Religio Catholica illos audit judices controversiarum et doctores veritatis, quos Spiritus sanctus posuit regere Ecclesiam Dei.

SECTIO II. CATHOLICA RELIGIO MAGISTRA VERITATIS.

217

BAYLE, art. *Maimbourg*, sic ait: « necesse enim est, ut qualibet in communione tribunal existat, quod summo arbitratu privatorum lites dirimat, et obedientiam negantibus poenam infligat; nulli alioquin remedio locus esset in perturbationibus, et controversiae forent æternæ. »

§ II. THEMATA.

I. *Sola Scriptura sacra non est supremus ac sufficiens omnium fidei controversiarum Jūdex.*

PROBATIO. Sacer textus Bibliorum loco legis est, non judicis. Lex sane jūdex esse non potest, ubi de ipsa lege non raro litigatur, et ipsa multarum est dissensionum ac controversiarum causa seu materies. Sacer textus in multis obscurus ac per se intellectu difficultis est; sive res spectentur, que sunt mysteria, prophetiae, leges credendorum et agendorum; sive modus, qui phrases continet ac idiotismos linguis originariis proprios, signa incerta, variam notionem, ambiguitatem et aequivocationem verborum; redundantiam, imperfectionem et hysterologiam sententiarum; frequentes tropos, figuræ et antilogias. Collatio textuum vel difficultis, imo saepe impossibilis, cum desint textus clariores; vel facta non tollit obscuritatem, uti probant tot controversiae. Canonem sacræ Scripture ipse sacer textus non determinat, unde ingens illud præsertim apud Acatolicos dissidium circa numerum librorum divinorum; confugere autem ad Canonem Hebræorum jam est provocare ad alium judicem, et Traditionem admittere. Quin ipsam sui extantiam ceu verbi divini non asserit Scriptura, quod si assereret, idem de se dicet Alcoranus. Genuinam sui intelligentiam et sensum adeo non definit sacer textus, ut LUTHERUS etiam impudentissimæ temeritatis eum arguat, qui vel unum S. Scripturæ librum a se in omnibus partibus esse intellectum jactitet; ac pròpterea omnium hæreticorum librum esse ac fuisse Scripturam sacram, ipse effutiat. Judice ergo seu interprete indiget, sicut obscurum quodvis aliud testamentum. Demum nec ipsa ullibi dicit, quod sola sit audienda, sed potius pro casu dubii aut controversie in Lege ad Sacerdotem remittit fideles, qui dubium solvat et item dirimat; imo in cathedra Mosis Scribas et Pharisæos sedere Christus, quantumvis huic hominum generi valde infestus, ultro fatetur, quorum quidem non factis, sed dictis standum sit.

Quam ergo perfide Sectarii cuivis mulierculæ inclamant: lege, cogita, statue! De his S. HUER. in epist. ad Paulinum scribit: « quæ sunt medicorum, promittunt medici; tractant fabrilia fabri; sola Scripturarum ars est, quam sibi passim omnes vindicant. Hanc garrula anus, hanc delirus senex, hanc sophista verbosus, hanc universi presumunt, lacerant, docent, antequam discant. » Et in libro I. cont. Pelag. ait: « verum tu tanta es liberalitatis, ut favorem tibi apud Amazones tuas concilias, ut in alio loco scriperis, scientiam legis etiam feminas habere debere; cum Apostolus doceat, esse tacendum mulieribus in Ecclesia, et si quid ignorant, domi viros suos debere consulere. »

His addit plura fidei dogmata, quæ tametsi disertis Scripturæ verbis non exprimantur, credenda tamen sunt, nec ipsis heterodoxis dissentibus. Pari autem ratione de Traditionibus sentiendum est, quas ut certo rescias esse